ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-7641
Опис № 21
Архівний № 538

Управління СБУ
по Сумській області

фильтрационное

ДЕЛО № 27257

Глупак

Мария Амвросиевна

Начато: 10 сентября 1945 г.
Окончено: 2 июля 1955 г.
На 1 листах

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-7641
Опис № 21
Архівний № 538

фронтовій вахті дали чудові результати. Немає жодного запису міжпоїзного ремонту, випущено понад план з промивочного ремонту 2 паровози, простой локомотивів на промивці скоротився на 4 години.

Кращий паровоз машиніста Федоренка

Розглядаючи підсумки Всесоюзного соціалістичного змагання паровозників, Центральне Управління паровозного господарства НКШС залишило звання „Кращий паровоз" за товарним паровозом машиніста Федоренка (депо Смородино).

...ремонтовано 24 гуртожитки, 19 житлових приміщень, 11 контор, 22 їдальні, 9 магазинів і 41 господарське приміщення.

За нинішній сезон уже добуто 180 тисяч тонн торфу.

...та з Будапешта, передає, що ... в Угорщині.

Втеча німецького коменданта з Бєлграда

ЖЕНЕВА, 13 (ТАРС). Як офіційно повідомляється з Югославії, німецький комендант Белграда генерал Ліст разом з своїм штабом утік з Белграда.

...мі фіна, за словами якого, німці проводили в Кемі справжнє полювання за фінами.

В. о. редактора Ф. ЖУЧЕНКО

Провісник правди і свободи

До 130-річчя з дня народження М. Ю. Лермонтова

Рукою підісланого самодержавством Дантеса був вбитий Пушкін. Звістка про його смерть разкраяла серце народу. „Якби в Росії, — писав тоді з Петербурга один французький спостерігач, — була можливою революція, вона спалахнула б в Петербурзі в ці дні".

Та революція в ті часи не була можливою. Сили її ще не вистигли. Проте, це не означало, що народ мусив мовчати. Його могутній протест, його грізне обвинувачення цареві і всім катам „Свободи, Генія і Слави" на повний голос висловив тоді ще маловідомий поет, 20-річний юнак Михайло Лермонтов. Він висловив цей протест у своєму відомому вірші „Смерть поета", полум'яні рядки якого були сповнені безмірною пристрастю і безмірним гнівом.

Списки цього вірша передавалися з рук в руки, заповнили столицю, доходили до глухих кутків провінції, а один з них — з написом „заклик до революції" — попав навіть до рук самого Миколи І. І розлютований цар одразу заслав молодого поета на Кавказ, під кулі чеченців.

Так Лермонтов увійшов у літературу. Він увійшов з відкритим забралом, відгукуючись на найгостріші події сучасності, підносячи свій мужній і бойовий голос за народ, проти найзапекліших його ворогів. І народ, тількино вражений невідплатною смертю Пушкіна, мусив одразу відчути, що він не лишився сиротою, що в нього є новий трибун.

І це було, безперечно, так. Лермонтов став прямим наступником найгеніальнішого російського поета, законним спадкоємцем і достойним продовжувачем славних його традицій в російській літературі.

Але справа не лише в цьому. „В Росії, — говорив Максим Горький, — кожний письменник був воістину і різко індивідуальним". До Лермонтова, як геніального поета, це стосується більше, ніж до когось іншого. Він мав свій глибоко особливий, своєрідний, відмінний від Пушкіна голос. Іншою була гама його світосприймання, іншою користувався він художньою палітрою. Та це не заважало йому продовжувати і стверджувати в російській літературі лінію громадсько-політичної поезії, стати поетом-трибуном, прийти до висновку, як це про нього справедливо відзначив Добролюбов, що „порятунок тільки в народі".

Потяг до народу, до животворного джерела народної творчості збуджується у Лермонтова дуже рано. Поет, надолужуючи прогалини в своєму вихованні, вивчає фольклор, заглиблюється в історію російського народу, а головне, встановлює живі і непорушні зв'язки з своєю батьківщиною. І це давало йому силу з ще більшою пристрастю і гнівом кидати у вічі вищому світу свої грізні обвинувачення і зривати машкару з огидних йому владарів життя. Це водночас давало йому і право дивитися на поезію, як на дзвін народної волі.

Белінський мав усі підстави визнати Лермонтова за поета народного, „в вищому і благородному значенні цього слова, — поета, в якому виявив себе історичний момент російського суспільства". Цей історичний момент мав свої істотні особливості порівняно до того періоду, за якого формувалася творча індивідуальність Пушкіна. Лермонтову як поету довелося виступати в проміжкові двох революційних піднесень: одного вже придушеного — декабристського і другого, що тількино народжувалося — революційно-демократичного. Отже, йому судилося дихати гнітючим повітрям жахливої миколаївської реакції.

Звідси у Лермонтова почуття самотності, похмурі фарби його романтичних образів, мотиви розчарування, загальний песимістичний тон лірики, що було таким не властивим сонячній музі великого життєлюбця Пушкіна. Але слід відразу зауважити, що журба Лермонтова, його розчарування в навколишній дійсності, його романтичні прагнення ажніяк не заводили поета в зупинкут присипляючих містичних химер, а були спрямовані до повноцінного і щасливого людського життя, якого він не знаходив навколо себе і про яке мріяв, як про найвищий ідеал, недосяжний за його часу.

Непримиренний викривитель пороків тогочасного суспільства, поет-трибун, що ставив собі за обов'язок „проголошувати чисте вчення правди і любові", Лермонтов на протязі всієї своєї творчої діяльності виступав з мужнім протестом проти всякого рабства — рабства соціального, національного, маєткового, релігійного. Звільняти людину від принижуючого її полону, боротися за її свободу і незалежність — ось той дух, яким сповнена до самих вінець його бунтівнича і вільнолюбна поезія. Заперечуючи тогочасну соціальну дійсність, Лермонтов гордо і невгамовно стверджував людські права на щастя і свободу в майбутньому і вірив в їх здійснення.

З повним правом він міг сказати про себе:

„... с отвагою свободной
Поэт на будущность глядит,
И мир мечтою благородной
Пред ним очищен и обмыт.

Чудовий світ, що являвся поетові в його найкращих хвилюючих мріях, повстав реальним фактом в нашій соціалістичній батьківщині під сонячним небом Сталінської Конституції.

Фашистські недолюдки, вороги культури, добра і правди, хотіли його знищити. Та чи міг радянський народ допустити, щоб гітлерівські людожери потоптали найдорожчі його святині, яким ще здавна, в неясному ще пориванні і передбаченні, поклонялися найкращі з наших попередників, а серед них і Лермонтов.

Нащадки оспіваних Лермонтовим героїв Бородіна відстояли славу і велич його Батьківщини, вони забезпечують своїми перемогами щастя наступних поколінь.

П. Сапухін.

В-Писарівка.

Театр імені Щепкіна.

15 жовтня

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

квитки видаються на підприємствах.

АНОНС: на днях

прем'єра

Весілля Кречинського.

Понеділок 16 жовтня

Приміщення театру ім. Щепкіна

Сумоблдержфілармонія

Відкриття сезону 1944—1945 р.

Сумської обласної Державної філармонії

КОНЦЕРТИ

Лауреат всесоюзного конкурсу музикантів-виконавців Адольф Лещінський (скрипка), артистка Харківскої держ. філармонії Софія Лур'є (сопрано), артисти Харківської держ. опери П. Колбанов та Ю. Нюмін (балет), біля рояля Л. Соловйова, Лауреат всесоюзного конкурсу музикантів-виконавців Борис Скловський (рояль), артист Харківської держфілармонії Арк. Шелестов (художне читання), артист Харківської держ опери А. Міхайлов (тенор). Веде програму А. Шелестов.

Початок о 8 год. 30 хв. вечора

В фойє є роздягальня, вхід до зали в теплому одязі не допускається.

Каса відкрита щоденно з 2 год. дня.

Дирекція.

БМ01564 Адреса редакції: м. Суми, вул. Кузнечна, 2, Друкарня видавництва газети „БІЛЬШОВИЦЬКА ЗБРОЯ" Тираж 15000 з 1721-1

який держить переходящий червоний Прапор заводу. Відливаю цеху, поки відливок не закінчу.

Сьогодні, в святковий день повного визволення нашої Радянської України, мені хочеться сказати, щоб всі почули:

—Бійці рідні, дякую за визволення нашої землі! Але це ще не все. Сини мої, ідіть в Німеччину, добивайте остаточно німця, мстіть за всі його злодіяння. А потім я зустріну вас всіх, за нашим сімейним столом. Тоді піднімемо добру чару за Вітчизну, за мир, за рідного батька Сталіна.

С. Д. Лущик,
майстер ливарного цеху заводу ім. Фрунзе.

дований гестаповець. Відмовлений партійний білет і медаль твердо стояли на своєму. Нічого не дізнавшись, відправили мене тоді кати до Конотопської тюрми. Але ні голодом, яким морили мене там, ні катуванням не зламали вони моєї волі.

—Умру, але не віддам партійного квитка, не віддам у криваві руки дорогої мені медалі,—думала я.

Врятували мене визволителі—воїни Червоної Армії.

Проходили бійці і офіцери нашим селом. Ми шанували їх, як своїх рідних дітей.

Щиру глибоку подяку за визволення з німецько-фашистської неволі висловив український народ у своєму листі до товариша Сталіна.

На фото: колгоспники с.-г. артілі імені Сталіна, с. Попівки, Конотопського району, підписують лист товаришеві Сталіну.

Фото М. Макаренка.

Уже виробив за цей рік 1520 гектарів на трактор і зощадив понад 13 тонн пального.

У радісний день визволення Радянської України з фашистської неволі прийми ж, Батьківщино, цей скромний дарунок в подяку за визволення!

Друзі фронтовики! Нещадно добивайте ворога в Карпатах і в самому фашистському лігві! Ми допоможемо вам працею, хлібом, цукром—всім, що потрібно вам для остаточної перемоги.

Не гулять ворогам по республіках наших!

Яків Шульга,
бригадир тракторної бригади Лебединської МТС.

СОНЦЕ ЗАСЯЯЛО НАД ЗЕМЛЕЮ РІДНОЮ

Кожний день приносить все нові і нові вісті з фронтів. Душа радується, нові сили прибувають, серце сповнюється гордістю за Вітчизну радянську, за славну визволительницю нашу—рідну Червону Армію.

Після чорної ночі окупації, після дикого розгулу німецьких людожерів ранкове сонце засяяло над землею рідною, українською. Наші люди стали знову вільними. Від Харкова і Ворошиловграда до Львова і Дрогобича, до Карпат не залишилось на землі вільній жодного живого озброєного німця-супостата.

Славить український народ свою визволительницю—рідну Червону Армію. Славить він того, хто викував волю нашу, хто веде нас до остаточної перемоги—великого Маршала Перемоги товариша Сталіна. Безмежно дякує народ України за повернуту волю. Благородне почуття, почуття подяки, наші люди вкладають в героїчну працю на допомогу фронту.

У велику демонстрацію радянського патріотизму, любові до нашої більшовицької партії, до товариша Сталіна перетворилися збори робітників, колгоспників, інтелігенції з приводу підписання листа-поеми «Слово Великому Сталіну від українського народу». У всіх куточках області, як і всієї України, люди поспішали поставити свій підпис під цим історичним всенародним документом.

На збори приходили колгоспники, колгоспниці, робітники, спеціалісти, молодь і домогосподарки, приходили похилі старики, що чули грім трьох революцій, трьох воєн—від російсько-японської до Великої Вітчизняної війни. Всі вони виявляли свої думки і чаяння.

—Німці-супостати розорили нас,—сказала за всіх жінок колгоспниця артілі ім. Будьонного, Зноб-Новгородського району, Марія Дибченко.—Під фашистським чоботом ми натерпілись і холоду і голоду. Як від хижих звірів, ховалися від них в лісах, болотах і ярах, поки не прийшла наша рідна Червона Армія. Своїм врятуванням, життям своїм ми зобов'язані нашому батькові Сталіну.

—За своє визволення не залишимося в боргу,— говорила ланкова артілі ім. Дімітрова, Зноб-Новгородського району, Олена Шестопал.—Кіс не випускали ми з рук своїх, по дві норми виконували на жнивах. За двох кожна з нас працює на молотьбі. Трудами своїми допомагаємо добивати фашистського звіра.

—До війни я не працював,—сказав 67-річний колгоспник артілі ім. Сталіна, Дубов'язівського району, Ф. Малигон, —а зараз зі всіх сил працюю, допомагаю синам своїм-фронтовикам. Від всієї душі дякую рідному Сталіну за визволення.

Посилаючи щире слово привіту і подяки великому Сталіну, люди висловлювали віру у швидку перемогу над ворогом, у нову, невидану славу рідної Вітчизни.

— І в німецькій неволі ми твердо вірили, що там, на сході, на „Великій землі", працює світлий розум Сталіна, що він готує сили для перемоги над ворогом. В сльозах і сумі ми звертали свої погляди до Москви. І ось настала радість. Земля наша заліковує свої рани. Мине деякий час і ми побачимо її ще квітучішою, ще щасливішою, ніж вона була до війни. З нами батько наш рідний Сталін, з нами щастя,— так висловила думку колгоспників артілі ім. Паризької комуни, Охтирського району, колгоспниця Ганна Щербак.

Німці силою загнали на каторгу багато братів і сестер наших. Великий рахунок помсти у нас гітлерівським рабовласникам! Звинувальним актом звучали виступи на зборах.

Сотні тисяч людей нашої області висловили свої думки, надії і побажання, підписуючи «Слово великому Сталіну». У їх словах чулася безмежна подяка за визволення, любов до Батьківщини, більшовицької партії і товариша Сталіна, тверда віра в швидку перемогу, палке бажання віддано працювати, героїчним трудом славити Радянський Союз. Всі виступи прозвучали, як наказ батьків, матерів, братів і сестер славним воїнам Червоної Армії, щоб вони ще з більшим завзяттям добивали фашистського звіра в його смердючому лігві—гітлерівській Німеччині.

Л. Мунтян.

Протокол

Допроса репатриантов из Германии.
1945 года, сентября, 10 дня, с. Лидолина.
Я, нач. Лидолинского Рожкта ст. л-т Шевелев
сего числа допросил гр-ку, которая пояснила:
Глушак Мария, Митрофановна,
1922 года рождения, уроженка и
житель с. Лидолина, Лидолинско-
го р-на, Сумской обл., образова-
ние 7 кл. украинка, б/п, незамуж-
няя, а слов не судимая. До
1941 года в г. Сталино на почте
сортировщиком. Содержание
ст. 89 УК УССР мне разъяснено.

Показала: Глушак

Вопрос: Расскажите вашу краткую автобиографию и ваших родных?

Ответ: Сама я уроженка и житель с. Лидолина, Лидолинского р-на, Сумской обл. Отец мой умер в 1910 году. Мать моя Глушак Татьяна Никифоровна с 1885 года рождения работает в к-зе Буденного. Моя сестра Глушак Мария Митрофановна 1928 года рождения инвалид. При советской власти нашего хозяйства раскулачивалось. Под судом и следствием никто не был.

Вопрос: Расскажите каким образом вы попали на работу в Германию.

Ответ: В 1943 году, 25 мая я добровольно поехала на работу в Германию. В Германии я работала в д. Одендорф у хозяина. 25 мая 1945 года меня освободили Американские войска и я сразу же поехала домой на родину в СССР. Домой я прибыла 2 сентября 1945 года. В полицию и тандартерию меня не вызывали.

Вопрос: Что еще можете дополнить к своему показанию?

Ответ: Больше дополнить ничего не могу. Протокол с моих слов

Глушак

Записан вѣрно и мне зачитан в чем и расписуюсь.

Глупак

Нач. Лидолинского Ранкера
ст. л.

[signature] /Шевелев/.

УРСР
ЧЕКОСАВЧИЙ КОМІТЕТ
Л-ДОМИНСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
депутатів трудящих
Л-Доминського району
Сумської області

13/II

№

Справка

Дана за гр-нку Глупак Марию Митрофановну 1922 г. бывший житель с. Л-Долины Л-Доминского р-на Сумской обл. прибыла с Германии в 1945 г. 7 прописывала по майму 1946 г. после чего выбыла по вербовки в Донбасс.

Предс. с/с [signature]

УРСР Чекосавчий комітет Л-Доминської Сумської області Липово Доминського району Сумської області

4

Справка.

По учетам Л. Волинского РОМВД гр. Гицпак Мария Митрофановна 1922 года рождения уроженка с. Л. Волин. Лтво Волинского Р-ну Сумской обл.

Не проходит.

Нач. Л. Волинского РОМВД
Лейтенант: Дуну /Духно/

5

Справки

По учетам Л-Делинского Ро мгъ
Глупак Мария Митрофановна 1922
года рожд. урож. с. Липовая Делина
Сумской обл. проходит как добро-
вольно выезжавшая в Германию

1 Нач. Л-Делинского Ро мгъ
майор
В. Соловьев (Пилашин)

303

6

НКВД СССР

Проверочно-фильтрационный пункт

Видом на жительство служить не может

Действительно по «——» _____ 194 г.

Город Хемниц

Фото-карточка

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Выдано Глупак Марии Митрофановне
(фамилия, имя, отчество)

год рождения 1922, место рождения с. Лип-Долина Липово-Долинский р-н Сумской обл.

в том, что он по прибытии из г. Маркенсдорф-Таврос Германия с „16" августа м-ца по «——» _____

м-ца 194 г. содержался в Хемницком проверочно-фильтрационном пункте НКВД СССР и следует к избранному месту жительства с. Липово-Долина, Липово-Долинск. р-н Сумской обл.
(указать точный адрес)

Удостоверение по приезде к месту жительства должно быть сдано в местный орган НКВД для получения вида на жительство.

Начальник проверочно-фильтрационного пункта

(печать) Капитан Ч/б (подпись) /Стохин/

Проверочно-фильтрационный пункт ПЕЧАТЬ № 57 Хемницкий

Архив е ф д № 27257
пере[illegible] в соответствии приказом КГБ при СМ СССР № 00750
и оставлено для дальнейшего хранения в архиве в агентурном фонде
как Наход в амер
окк. зоне
с отражением на оперативно-
справочном учете.
Пересмотрел [illegible]
Согласны: (_____)
Начальник _____ отделения
(_____)
Нач. 4 отд. УКГБ при СМ УССР
по Сумской обл. [illegible]
(_____)
2 VII 1955 г.

Утверждаю:
Председатель районной
проверочно-фильтрац.
комиссии
15 X 1947 года.

Сов. Секретно

7

Заключение
по фильтрационному делу
с. Л. Долина.

Мы члены проверочно фильтрационной комиссии при Ст. Ново-Долинском РОМВД рассмотрев фильтрационное дело на репатрированного советского гражданина Глушак Мария Митрофановна прибывшая к постоянному месту жительства 1945 года с. Л. Долина Л. Долинского р-ну Сумской обл. и найдя что Глушак Мария Митрофановна проживала на временно оккупированной территории немцами, 1943 года добровольно уехала в Германию

(смотри на зворот)

Руководствуясь приказом МВД-МГБ СССР №№ 0706/00268 от 16/XI-1945 года.

Постановил

Считать гр-нка Глупак Марию Митрофановну проверенной и фильтрационное на нее дело сдать в архив 1-го спецотдела для хранения его и взятия на оперативный учет.

Передать фильтрационное дело на гр-нку Глупак Марию Митрофановну в для последующей агентурной разработки.

1. Нач. Лвопинкин/о МВД

Члены комиссии: Лейтинг:

2. Нач. Лвопинкин/о МВД

Мстр.

[signature]

3 дом 403 [illegible] МВД

Мл. [illegible] Шерс

Воин Донбасс

Направлено в Сумы
1й спецотдел УМВД

8

Регистрационный лист

на прошедшего регистрацию в лагере №_____ или СПП №_____

(ненужное зачеркнуть), дислоцирующегося в населенном пункте Хемниц

1. Фамилия, имя, отчество	Глупак Мария Митрофановна
2. Год и место рождения 1922 г.	с. Липово-Долина, Липоводолинский р-на сумской обл.
3. Национальность украинка	4. Образование 7 кл.
5. Специальность	не имею
6. Последнее постоянное место жительства и работа на территории СССР (для военнослужащих указывается наименование воинской части).	г. Сталино, октябрьская ул. 70 работала в ПО №1. в гор. Сталино сортировщицей
7. Состоял ли в ВКП(б) или ВЛКСМ	б/п.
8. Почему оказался на территории другого государства	25-5-43 г. по мобилизации вывезена на работу в германию
9. Подвергался ли арестам, допросам, задержаниям, штрафам со стороны немецких властей (когда, где и за что)	Подвергалась штрафу за поздний приход в лагерь.
10. Содержался ли в спецлагерях противника и что там делал (указать наименование лагеря и адрес)	Не содержалась
11. Проходил ли службу в немецкой армии, полиции, отрядах, воинских частях, госпиталях, строительных и иных батальонах, создававшихся противником; служил ли в немецких учреждениях, предприятиях, организациях (в каких, в качестве кого).	Не служила, работала в гомлаге гер. Оттендорфо у бауэра, работницей, г. Марктредвитц- Таврой на швейной ф-ке, работала. С 6-6-43 г по апр. 45
12. Какие отобраны документы при регистрации	Документов не имею
13. Где проживают близкие родственники, кто именно (указать точный адрес)	мать и сестра с. Липова Долина сумской обл.
14. Куда следует на постоянное жительство	с. Липова-Долина липово-долинский р-н сумской обл.

Правильность данных мною сведений подтверждаю.

подпись: Глупак

Регистрационный лист заполнил

подпись: Шкарбанов Алексей

Регистрационный лист проверил:

Председатель регистрационной комиссии НКВД СССР

подпись: капитан Ус Сидельников

Удостоверение о направлении на постоянное местожительство получил:

Глупак

(подпись регистрируемого)

Убыл из лагеря «___» _____ 194 г.

27257

ЗАВІРЯЮЧИЙ НАПИС

У даній справі пронумеровано (вісім) 8 аркушів

"22" 09 2026 р.

Посада пров. арх. відсб

Підпис

Арт 1-С-3803-1